

TUNTOSARVI

Nro 11 ♦ Marraskuu 2009

Vesa Pikkuhookana

Kuvasatoa Kerro se kuvin
-koulutusviikolta

Heidi Turpeinen

Ilpo Pirhonen

Minna Mäki

Tampere

Päivi Suontakanen

Suomen Kuurosokeat ry

Apuvälinemessut
Tampereella

Nuorten palstalla
Veeran, Ronin ja Lotan perheonnea

Sisältö

Pääkirjoitus: Muutosten edessä – ja syyskokouksen.....	3
Kuurosokeiden osasto veti väkeä..	4
Stop sikainfluenssa!.....	6
Ari teki lahjoituksen Toimintakeskukselle.....	7
Veeran kuulonäkövamma ei haittaa hevipariskunnan perheonnea.....	8
Kuntoutumiskeskuksen muutto viivästy.....	11
Tulkkaukspalvelujen siirto Kelaan 1.9.2010: Missä nyt mennään?..	12
Pienoismallit ja apuvälineet kuvailun tukena.....	14
Viisi kysymystä.....	15
Viittomakielisten ikäihmisten juhla..	16
Suomalaisia Senigalliassa.....	17
Kuvat kertovat.....	18
Kuvasatoa Kerro se kuvin -kurssilta..	20

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 23.12. Aineiston viimeinen jättöpäivä on 3.12.

Kannen kuvassa **Katja Kelder** opettaa apuvälinemessuilla sormiaakkosia kiinnostuneelle yleisölle. Kuva: **Tuija Wetterstrand**.

Tiedote: Joulukortteja vielä saatavilla

Tiedotus teetti apuvälinemessuille erän joulukortteja, joiden kannessa on valokuva **Rauli Jalon** savityöstä ja sisällä tervehdys ”Hyvää joulua” isokirjoituksella, pistekirjoituksella ja viittomakielen sormiaakkosilla. Kortteja myydään messujen erikoistarjoushintaan niin kauan kuin niitä riittää hintaan 1 kappale 2 euroa, 5 kappaletta 8 euroa ja 10 kappaletta 15 euroa. Vain käteismyyntinä! Erä kortteja toimitetaan myyntiin myös syyskokoukseen Imatralla.

TUNTOSARVI 35. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Anu Mikkola (puheenjohtaja), Carita Halme, Esko Jäntti, Kerstin Maksimainen, Ari Suutarla, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteellä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselfrödet ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Kopio Niini Finland Oy. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi. Tuntosarvi on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsenlehti.

Muutosten edessä – ja syyskokouksen

Tämä vuosi on loppuillaan. Silti edessä on vielä pari kuukautta töitä ja kiireistä aikaa. Edessä on myös Imatran syyskokous, jonne on tulossa yli 80 jäsentä.

Ensi vuoden alussa tulee suuri muutos, kun uusi organisaatio astuu voimaan. Hallintotyöryhmä on saanut valmiiksi uuden hallintosäännön, jonka se esittää hallitukselle hyväksyttäväksi seuraavassa kokouksessa. Hallintosäännössä määritellään eri organisaatiotasojen oikeudet päätöksentekoon ja myös vastuut.

Isoja muutoksia ovat Kuntoutumiskeskuksen muutto uusiin tiloihin ja tulkkaukspalvelujen siirto Kelalle. Näistä kerrotaan toisaalla tässä lehdessä.

Suurin rahoittajamme Raha-automaattiyhdistys (RAY) on tehnyt uusia linjauksia ja arvioinut avustustoimintaansa uudelleen. Vaikutukset näkyvät lähimmän kolmen vuoden aikana. Ensi vuonna ei ilmeisesti tapahdu kovin paljon muutoksia, mutta näyttää kuitenkin siltä, että emme saa rahoitusta hakemiimme projekteihin. Jos jatkossakin on

projektien rahoitusongelmia, täytyy miettiä uusia tapoja luoda ja testata uusia toimintoja ja palveluja.

Oman varainhankinnan rooli tulee entistä tärkeämmäksi. Nyt onkin jo ihan viimeinen hetki miettiä oman varainhankinnan järjestämistä ja luoda varainhankinnan toimivat järjestelmät.

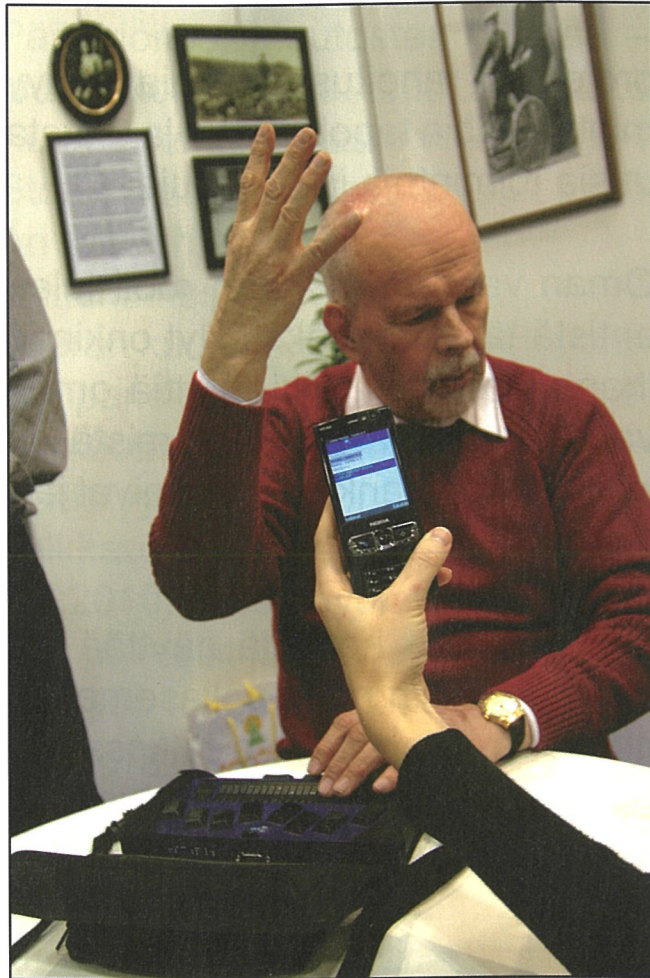
Onneksi tällä hetkellä näyttää siltä, ettei RAY:n monopoliasema ole uhattuna. Siten RAY voi jatkossakin kerätä rahaa automaattien tuotoilla ja jakaa sitä meille ja muille järjestöille.

Todennäköisesti järjestömme uusista säännöistä päätetään ensi vuoden kevätkokouksessa ja säännöt ovat ensimmäistä kertaa voimassa syyskokouksessa. Nyt tulevan syyskokouksen yhteydessä keskustellaan sääntöluonnoksesta. On tärkeää, että jäsenten mielipiteet tulevat kuuluville ja, että ne otetaan huomioon.

Tapaamisiin syyskokouksessa!

Seppo Jurvanen
puheenjohtaja ■

Kuurosokeiden osasto veti väkeä

Kari Hyötylä lukee Brailinon pistenäytöltä harmittavan tuloksen: Venäjä voitti Suomen jääkiekko-ottelussa 4-1.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Marraskuisena pimeän sohjoisena keskiviikkoiltana kello lähenteli jo kymmentä, kun me tiedotuksen tehokaksikko, **Raili** ja **Tuija**, saimme viimein valmiiksi kuurosokeiden osaston 310 Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa. Apuvälinemessut alkaisivat seu-

Milla Päiväniemi kertoi lauantaina Toimintapäivien taidepiiristä. Hilja Rantatalo kuuntelee.

raavana päivänä, torstaina 5.11. Heti aamulla tehokaksikko vaihtui tehokolmikoksi, kun **Jaakko Evonen** saapui tiedotuksen vahvistukseksi messuille.

12 neliön kokoisen osaston seinillä oli tauluja ja tietoa **Frans Leijonin** elämästä. Esittelypöydältä, tiskiltä ja lehtitelineestä sai poimia mukaan yhdistyksen lehtiä ja esitteitä sekä tutustua eri julkaisuihin. Myyntiin toimme sormiaakkos-T-paitoja ja varta vasten Apuvälinemessuille teetettyjä joulukortteja. Pieni pöytä ja tuolit kutsuivat ihmisiä levähtämään ja viipymään osastolla.

Tuntosarvi 11/2009

Ensimmäinen messupäivä on perinteisesti ollut niin sanottu ammatilaispäivä. Silloin käy erityisesti sosiaali- ja terveysjärjestöjen työntekijöitä, kuntien sosiaalitoimen työntekijöitä, sairaalahenkilökuntaa ja oppilaitosten opettajia ja opiskelijoita. Torstain ja perjantain aikana järjestettiin kuntoutussymposium. Koko messujen ajan oli mahdollisuus osallistua miniseminaareihin, seurata ohjelmaa ohjelmalavalla ja kuunnella tietoiskuja. Liikuntamaassa oli tarjolla tietoa vammaisliikunnasta ja erilaisia vammaisliikunnan apuvälineitä.

Kuurosokeiden osaston tapahtumia

Suomen Kuurosokeat ry:n osaston ohjelma oli seuraava: torstaina **Marianne Mielityinen** ja **Katja Kelder** opettivat sormiaakkosia ja **Merja Kovanen** ja **Leena Arvola** kertoivat Toto-projektista. Perjantaina **Kari Hyötylä** esitteli Brailinoon ja **Riitta Ruissalo** kertoi kuurosokeustiedottajien toiminnasta. Lauantaina **Milla Päiväniemi** esitteli kuurosokeiden taidetta ja kertoi Toimintapäivien taidepiiristä.

Tiedotuksesta olivat Raili Karisari, Tuija Wetterstrand ja Jaakko Evonen (nuorten edustajana) koko messujen ajan paikalla. **Pentti Pietiläinen** Kuurosokeiden Toimintakeskuksesta oli paikalla koko perjantain ja lauantain.

Tuntosarvi 11/2009

Riitta-Liisa Ojala tulkkeineen tutustui messuilla muun muassa näön apuvälineisiin.

Torstaina Katjan ja Mariannen vetämä sormiaakkoskoulutus veti heti osaston täyteen ihmisiä. Moni kävijöistä kertoi joskus opetelleensa sormiaakkoset, mutta unohtaneensa ne. Nyt oli hyvä hetki päivittää tiedot ja opetella sormittamaan vaikka oma nimi.

Kari Hyötylä oli osaston vetonaula perjantaina. Kari esitteli Brailinlaitettaan, jonka avulla täysin kuurosokea voi käyttää kännykkää itsenäisesti. Mobiililaajakaistan avulla Kari Hyötylä seuraa myös uutisia ja urheilutuloksia.

Milla Päiväniemi toi lauantaina tullessaan kuurosokeiden omaa taidetta, jota sai koskettaa. Taidealan

ammattilaisena ja itsekin kuulonäkövammaisena Milla pystyi kertomaan havainnollisesti ja koskettavasti myös siitä, miten näön hidas hiipuminen vaikuttaa taiteen tekemiseen.

Tänä vuonna 13. kerran järjestetyillä Apuväline, Hyvinvointi ja Koti 2009 -messuilla oli mukana 202 näyttelleasettajaa. Tuote- ja palvelutarjonnassa näkyivät alan kehittyvä teknologia, uudet palvelukonseptit ja tekniset laitteet.

Messuilla arvioitiin käyneen noin 10 000 alan ammattilaista ja apuvälineiden käyttäjää eli suurin piirtein saman verran kuin kaksi vuotta sitten. Yhdistyksen osastolla riitti kiinnostuneita kävijöitä, erityisesti silloin, kun oli jotain toiminnallista tapahtumaa. Kuurosokeiden ja yhdistyksen henkilökunnan vierailu omalla osastolla tuntui mukavalta.

Kuurosokeiden oma osallistuminen osaston toimintaan on ehdottoman välttämätöntä. Messut ovat erittäin hyvä tapa markkinoida yhdistyksen palveluita ja kertoa toiminnasta. Seuraavaa kertaa ajatellen kannattaisi panostaa vielä enemmän palveluiden markkinoimiseen. ■

Seuraavan kerran Apuväline, Hyvinvointi ja Koti-messut järjestetään Tampereen Messu- ja Urheilukeskuksessa 10. –12.11. 2011.

Stop sikainfluenssa!

● Pese kädet ● Yski ja aivasta nenäliinaan tai hihaan ● Sairasta kotona

Näillä yksinkertaisilla ohjeilla estät omalta osaltasi sikainfluenssan tai muun kausi-influenssan leviämisen.

Sikainfluenssa on A-influenssaviruksen aiheuttama äkillinen ja vakava hengitystieinfektio. Sikainfluenssa leviää ihmisestä toiseen samalla tavalla kuin normaali nuhakin, eli yleensä pisaratartuntana joko yskimisen tai nenän niistämisen seurauksena. Taudin leviämisen estämiseksi on tärkeintä pestä kädet usein ja huolellisesti! Kannattaa myös välttää lähikontaktia kuten halaamista tai kättelyä ihmisten kanssa varsinkin, jos heillä on nuhaa ja yskää. ●

Muista aina peittää nenäsi ja suusi nenäliinalla kun yskit tai niistät nenää. Heitä nenäliina roskeen, kun olet käyttänyt sen. Jos joudut aivastamaan, eikä sinulla ole nenäliinaa, niin peitä nenäsi ja suusi esimerkiksi kyynärtaipeella. Älä aivasta tai yski paljaaseen käteen. Pese kätesi usein vedellä ja saippualla, ja aina erityisesti sen jälkeen kun olet yskinyt tai niistänyt. ■

Ari teki lahjoituksen Toimintakeskukselle

● Teksti ja kuvat: Risto Hoikkanen

Ari Kääpä saapui monen kauniin itse tekemänsä korin ja ison Japanin marjakuusen kanssa Toimintakeskukselle. Ari halusi lahjoittaa korit ja puun talolle, asukkaiden ja työntekijöiden iloksi. Lisäksi Ari on itse maalannut taulun vuonna 1992. Taulu oli mukana Kuurojen Liiton taidenäyttelyssä ja Ari sai ensimmäisen palkinnon työstään. Myös tämän kauniin kukka-aiheisen taulun saimme Toimintakeskukselle. Kiitos Ari!

Istutimme puun yhdessä mukavaan varjoiseen paikkaan ja uskomme että siinä tämä hieno puu viihtyy ja kasvaa.

Ari kertoo: "Asun nyt Hämeenlinnassa, mutta Toimintakeskus on paljon ajatuksissani ja lämmöllä muistan monia asioita siellä. Nyt kun Risto on aloittanut johtajana näen, että hän kovasti yrittää tehdä uusia asioita. Haluan itse myös osallistua uusiin asioihin ja tulen aina mielelläni tapaamaan Ristoa ja talon asukkaita ja työntekijöitä". ■

Veeran kuulonäkövamma ei haittaa hevipariskunnan perheonnea

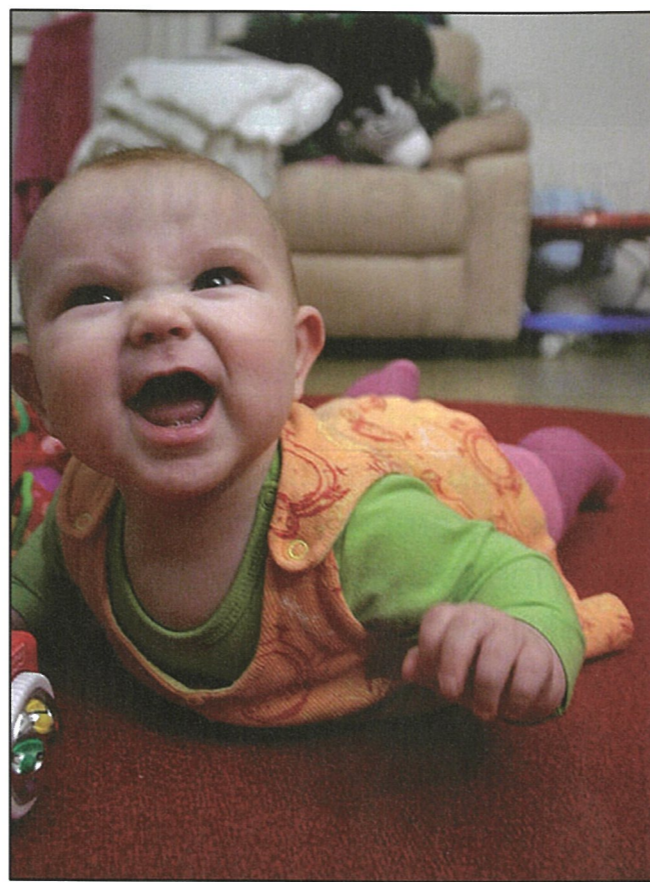

Roni (vas.), Veera ja Lotta innostuivat kuvauttamaan itsensä hevihengessä perheen ensimmäisen yhteisen Halloweenin kunniaksi.

Teksti: Jaakko Evonen

Kuvat Veeran ja Ronin kotialbumista

Hevillä ei hävitä. Tämän ovat huomanneet Jyväskylässä asuvat **Veera** ja **Roni Laukkarinen**, joiden elämään kuuluu hevisointujen lisäksi pieni **Lotta**-tytär. Hevin voima kantaa pitkälle, eikä perheessä ole nähtävissä hiljenemisen merkkejä.

Pikkuinen Lotta on perheen silmäterä ja ilopilleri.

Veera, 23 ja Roni, 21, tapasivat toisensa IRC-keskustelualueella vuonna 2007. IRC, eli puhekielessä irkki, on reaaliaikainen keskustelujärjestelmä, jossa viestitään tekstin välityksellä. Kuulonäkövämmäiselle Veeralle irkki on miellyttävä viestintäkanava. ”Keskustelusta ei jää jälkeen vaikka samaan aikaan puhuisi useampi”, Roni selventää. Roni käyttääkin kaupungilla olles-

saan kommunikaattoria. Silloin hän voi pyytää Veeraa kertomaan irkin kautta esimerkiksi kauppalistan. Kommunikaattorin avulla keskustelua voi käydä vaikka kassajonossa. Tietotekniikasta on ollut Veeralle muutenkin suurta apua.

Irkissä alkanut keskustelu nuorten välillä sujui niin hyvin, että he päättivät lähteä yhteiselle elämän purjehdukselle. Avioliiton satamaan pari saapui kesällä 2008. Maaliskuussa 2009 syntyi Lotta.

Viittomakielellä tärkeä rooli

Veera kävi lapsena Oulun kuulo- vammaisten koulun, jossa käytettiin myös viittomakieltä. Ouluun Veera siirtyi kajaanilaisesta Eino Leino-koulusta. Siirron syy oli se, että näin Veeralle pyrittiin antamaan lisäopetusta viittomakielessä. Nykyään hän kommunikoi Ronin kanssa sekä puheella että viittomakielellä. Tämä on innostanut Ronia opiskelemaan lisää viittomakieltä. ”Aloitin sormiaakkosista, jonka jälkeen opettelin erilaisia arkielämän sanoja. Näin pystyn kommunikoimaan Veeran kanssa yhä esteettömämmin. Alussa minä välillä huusin, kun halusin varmistaa viestin perillemenon”. Tämä naurattaa Veeraa vielä-

Lotalle kuulonäkövämmäisyyteen liittyvät asiat tulevat tutuksi jo pienestä pitäen. Tässä Lotta ottaa tuntumaa pistekirjoitukseen.

kin. Perheessä käytetään nykyisin paljon viittomakieltä esimerkiksi silloin, kun talossa on vieraita. Koska Veeran on joskus vaikea saada selvää hälyssä, on viittominen puhetta sujuvampi kommunikointitapa.

Harrastuksia joka lähtöön

Parilla on yhteisiä harrastuksia. Molemmat tykkäävät tietokoneilusta ja sosiaalisesta elämästä. Joskus he pyytävät Lotalle lastenvahdin ja lähtevät liikenteeseen. Roni, lempinimeltään **Rolle**, opastaa mielellään Veeraa kaupungilla: ”Pimeässä autan Veeraa liikkumisessa ja olen kommunikaation tukena arkipäivän tilanteissa. Isommissa tilaisuuksissa mukana on usein tulkki.”

Kotiin päästyään Veera saattaa ottaa kameran esille ja osat vaihtuvat. Hän käyttää Ronia usein valokuvamallinaan. Lopputulos saattaa olla hyvinkin hevimäinen, jossa tunteita ei säästellä. ”Harrastuksiimme kuuluvat lisäksi muun muassa elokuvat ja hevi”, lisää Roni. Talossa käykin välillä varsinainen vilske, kun isä tarttuu kitaraan, äiti valokuvaa ja pieni Lotta konttaa jokeltaen lattialla.

Kun kysyin, miten perhe selviytyisi autiolla saarella, seuraa hetken hiljaisuus. Roni ei haluaisi yhdyskuntansa eristäytyvän saaren muista asukkaista, vaan liittoutuisi heidän kanssaan. ”Mielestäni kaikki apu kannattaa ottaa vastaan. Olemme ihmisiä ja meidän pitäisi auttaa toinen toistamme. Tekisimme asiat saarella yhdessä niin kuin Veerasta tuntuu aistirajoitteidensa suhteen luontevalta.” Veera on samaa mieltä ja toivoisi saavansa saarelle hyvän mielen lisäksi limpparia.

Molemmat vakavoituvat, kun puhe kääntyy vammaisten asemaan Suomessa. Veeran mielestä kaikki eivät saa tarvitsemaansa apua. Ronia harmittaa joskus muiden suhtautuminen huonosti kuulevaan: ”Minulta kysyttiin joskus Veeran kuulumisia, vaikka Veera seisoi ihan vieressä ja häneltä olisi voinut kysyä itseltäänkin. Aistivammaan ei siis totuta aina nopeasti”. Nyky-

sin tilanne on kuitenkin parempaan päin. Parantamisen varaa olisi kuitenkin vielä syrjimiseen liittyvissä asioissa. ”Mielestäni aistivammaiset eivät vielä kukaan ole tasavertaisessa asemassa esimerkiksi hakiessaan opiskelu- ja työpaikkaa”, aprikoi Roni.

Ronista Suomi on yleisesti ottaen hyvä paikka asua ja elää. Keski-Suomen Jyväskylässä heillä on paljon kavereita, jotka keskustelevat mielellään viittomilla. Ketään ei jätetä yksin. Ei edes silloin, kun Roni nousee ylös ja kääntää hevimusiikkia kovemmalle. Jytinän ja tutinan keskellä Veera on mukana siinä missä muutkin. ■

Nuorten oma palsta

Nuorten omalla palstalla nuoret ja nuoret aikuiset kertovat ajankohtaisista kuulumisistaan ja mietteistään elämästä. Jos olet alle 30-vuotias kuulonäkövammaisen ja haluat kirjoittaa Tuntosarven lukijoille, ota yhteyttä lehden toimitukseen sähköpostitse osoitteella tiedotus@kuurosokeat.fi. Julkaistuista jutuista maksetaan kirjoituspalkkio. Mikäli et itse halua kirjoittaa juttua, mutta haluat äänesi kuuluville tai haluat vinkata haastateltavasta, niin ota yhteyttä toimitukseen haastattelua varten.

Kuntoutumiskeskuksen muutto viivästyy

Teksti: Seppo Jurvanen

Keskiviikkona 04.11.2009, päivitettiin ja allekirjoitettiin Koulurannan, Keski-Suomen Näkövammaiset ry:n ja Suomen Kuurosokeat ry:n välinen uusi vuokrasopimus. Vuokrasopimus lähtee edellisen vuokrasopimuksen pohjalta, mutta sitä on päivitetty nykytilanteen mukaiseksi.

Edellinen vuokrasopimus purkautui sopimuksen ehtojen mukaan 31.10.2009, koska emme päässeet Koulurannan tiloihin. Syynä tilanteeseen oli se, että nykyisen vuokralaisen ja Keski-Suomen Näkövammaiset ry:n välinen oikeusjuttu eteni hovioikeuteen.

Päivitetty vuokrasopimus astuu voimaan 1.3.2010 tai niin pian tämän jälkeen kuin tilat vapautuvat. Ennen kuin toiminta tiloissa voidaan aloittaa, tehdään sovitut muutostyöt tiloihin, joten mainittu päivämäärä ei tuki ole toiminnan aloittamispäivä uusissa tiloissa. Muuttoon asti saamme onneksi olla nykyisissä

tiloissa, joten taivasalle ja pakkaseen emme joudu.

Sopimus on Suomen Kuurosokeat ry:n näkökulmasta edelleen väistötisasopimus ja sovitettu vuokra-aika kuusi vuotta. Sopimus on kiinteäksi ajaksi määritetty, ja siinä on mahdollisuus kahden vuoden jatkoajaksi.

Nykyisten tilojen vuokrasopimusta Kukkumäentiellä voidaan jatkaa Senaatti-kiinteistöjen kanssa 1 kuukauden molemminpuolisella irtisanomisajalla näillä näkymin ainakin ensi kevääseen.

Kuntoutumiskeskuksen toiminnan häiriötön jatkuminen on täten turvattu. ■

Tulkkauspalvelujen siirto Kelaan 1.9.2010: Missä nyt mennään?

Teksti: Tuija Wetterstrand

Hallituksen esitys vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelulaiksi on annettu eduskunnalle 16.10.2009. Eduskunnan käsitteilyyn lakiesityksen luvataan tulevan vielä syysistuntokauden aikana.

Tulkkauspalvelulla tarkoitetaan laissa sekä itse tulkkauksen järjestämistä tulkkausta tarvitsevalle henkilölle että kaikkia niitä oheiskustannuksia, jotka liittyvät tulkkaustapahtumaan, kuten esimerkiksi tulkkien päivärahat ja matkakorvaukset. Lisäksi tulkkauspalveluihin kuuluu etätulkkaus sekä siihen tarvittavat välineet ja laitteet.

Tulkkauspalvelujen käytännön toteutuksesta vastaa 1.9.2010 alkaen Kelan Turkuun perustettava yksikkö, johon keskitetään hakemusten käsittely, ratkaisut ja maksut. Yksikön johtajaksi on nimitetty KTM **Outi Ollila**.

Tulkkien välityksen hoitavat alueelliset välityskeskukset. Alustavien suunnitelmien mukaan Suomeen

perustetaan 5 alueellista välityskeskusta. Asiakasyhteydenotot tapahtuvat välityskeskusten kautta.

Tulkkauspalveluja käyttää nykyään noin 4000 asiakasta. Heidän tietonsa siirretään kunnilta Kelalle. Siirtymävaihe on 1.9. - 31.12.2010. Siirtymävaiheessa kunta on velvollinen järjestämään asiakkaan tulkkittelauksen, jos se on tehty ennen lain toimeentuloa. Kunta voi siirtymävaiheen aikana siirtää tulkkittelauksen Kelaan vain asiakkaan suostumuksella.

Kilpailutus

Kela ei itse järjestä tulkkauspalveluja, vaan hankkii palvelut muualta. Kela on julkinen toimija, jonka täytyy noudattaa hankintalakia. Siksi palvelut täytyy kilpailuttaa.

Kela kilpailuttaa 1) tulkkauspalveluiden välitysjärjestelmän 2) alueelliset välityskeskukset ja 3) tulkkausta antavat palveluntuottajat. Etätulkkauspalvelut jäävät vielä toistaiseksi kilpailutuksen ulkopuolelle, koska järjestelmä on siirtymä-

vaiheessa ja siinä on meneillään kehittämishankkeita, jotka halutaan ensin viedä loppuun.

Välitysjärjestelmän kilpailutus on jo tapahtunut. Tarjousten jättöaika päättyi elokuun lopussa. Tarjouksen jätti 7 toimijaa. Lokakuun alussa Kela valitsi välitysjärjestelmän toimittajaksi yrityksen nimeltä Innofactor.

Välitysjärjestelmä on keskeisessä osassa kun välitetään oikea tulkki oikeaan aikaan oikeaan paikkaan. Innofactorin välitysjärjestelmä on internetissä toimiva selainpohjainen ratkaisu. Palvelin tai palvelimet sijoitetaan Kelan omiin tiloihin, käyttäjät ovat niihin yhteydessä suojatun internet-yhteyden kautta. Järjestelmän rakennusvaihe alkaa Kelan mukaan marraskuussa, jonka jälkeen on vuorossa testausvaihe. Kaiken pitäisi siis olla valmista ensi vuoden syyskuun alkuun mennessä.

Seuraavaksi on vuorossa alueellisten välityskeskusten kilpailutus. Tarjouskilpailut järjestetään alueellisesti ja pohjana on Kelan oma aluejako. Jakoa ei ole kuitenkaan vielä lukkoon lyöty. Välityskeskusten kilpailutus on tarkoitus toteuttaa alkuvuodesta 2010. Myös tulkkauspalveluiden palveluntuottajat on tarkoitus kilpailuttaa alkuvuodesta 2010. Kilpailutuksessa otettavat yksityiskohdat kaipaavat vielä hiomista.

Avoimia kysymyksiä

Tämän kirjoituksen lähteenä on käytetty Kelan tiedotustilaisuutta, joka järjestettiin Helsingissä 11.11. Kela järjesti alueellisia tiedotustilaisuuksia marraskuussa viidellä paikkakunnalla Suomessa. Tiedotustilaisuuksien yksi tarkoitus on, että Kela saa palautetta ja tietoa niistä asioista, jotka pitää ottaa kilpailutuksessa huomioon.

Tiedotustilaisuuksissa oli yleisöllä mahdollisuus esittää kysymyksiä tulkkauspalveluiden siirtoon liittyen. Nyt moni asia jäi kuitenkin vielä auki ja moni asia on vasta valmisteilla. Erityisesti tulkkien pätevyyskysymykset, niiden arviointi ja pistetys sekä tulkkauspalveluita tarjoavien yritysten mahdolliset henkilöm muutokset kilpailutuksen jälkeen jäivät askarruttamaan. Kelan puolelta painotettiin, että asiakkaan tarve ja profiili ovat ensisijaisia kriteereitä, kun tulkkia etsitään. Kysynnän on kohdattava tarjonta.

”Käytännön muutosten määrä on paljolti kiinni siitä, miten kotikunta on tulkkauspalvelut järjestänyt.”

Tietoa kilpailutuksista ja muista ajankohtaisista asioista tulkkauspalveluun liittyen löytyy Kelan internet-sivuilta osoitteesta www.kela.fi linkeistä > Yhteistyökumppanit > Tulkkauspalvelut. ■

Pienoismallit ja apuvälineet kuvailun tukena

Teksti. Riitta Lahtinen ja Russ Palmer

Taiteiden ja kohteiden kokemista voidaan tukea erilaisin apuvälinein ja materiaalein. Kohdetta tutkiva ja kokemusta hakeva henkilö voi tutustua kohteeseen erilaisten valokuvien, piirrosten, kohokuvien ja pienoismallien avulla. Ne voivat tuoda taiteen kokemiseen uutta ulottuvuutta, sekä tukea mielenkiintoisten yksityiskohtien hahmottamista ja löytämistä.

Joskus on mahdollista tutkia käsin aitoa kohdetta! Esineiden tutkimista varten esittelypaikoissa voi olla tarjolla erilaisia hanskoja. Asiaa voi kysyä taidepaikan vastaanotosta. Samalla voi tiedustella, onko aiheista äänitteitä, kohokuvia tai tekstiä pistekirjoituksella. Eri taidelaitokset voivat teettää tauluista ja taiteen eri kohteista kohokuvia sekä sanallisia ja kirjallisia kuvauksia (verkossa).

Kohteesta löytyy usein esittelykirja, näyttelyluettelo ja/tai kuvia, josta voi osoittaa kuvailtavaa kohdetta. Tällöin voi käyttää henkilökohtaisia apuvälineitä apuna, kuten suurennuslasia,

tai etsiä riittävän valoisa kohta tilasta kuvien näkemiseen. Näin pienelläkin näkökentällä voi saada kohteesta kokonaiskuvaa. Materiaaleihin voi tutustua etukäteen, tutkimisen aikana tai jälkikäteen. Etukäteen esimerkiksi pienoismallia tutkiessa saa kohteesta mielikuvan. Se voi auttaa hahmottamaan suurta ja laajaa arkkitehtuurista rakennelmaa, jota voi olla vaikea hahmottaa paikan päällä kohteen suuruuden, häikäisyn, hämäryyden yms. vuoksi.

Viereisellä sivulla on kaksi kuvaa. Ensimmäisessä Russ tutkii keskittyneesti molemmin käsin Rooman Colosseumin pienoismallia. Siitä voi hahmottaa rakennelman jäljellä olevan ympyräisen muodon ja joitain yksityiskohtia.

Toisessa kuvassa Russ tutustuu lentokoneen kojelaudan mittareihin hämärässä tilassa taskulampun avulla. Taskulamppu on kätevä katseltaessa kohdetta hämärässä tilassa. Se antaa suunnan tutkittavalle kohteelle ja hieman lisävalaistusta tukemaan näkemistä.

Russ tutkii keskittyneesti molemmin käsin Rooman Colosseumin pienoismallia. Siitä voi hahmottaa rakennelman jäljellä olevan ympyräisen muodon ja joitain yksityiskohtia. Kuva: Kalle Kiviniemi.

Taskulamppu on kätevä katseltaessa kohdetta hämärässä tilassa. Se antaa suunnan tutkittavalle kohteelle ja hieman lisävalaistusta tukemaan näkemistä. Kuva: Riitta Lahtinen.

Lähde: Lahtinen, R., Palmer, R. & Lahtinen, M. 2009. Aisti kuvailu. Art-Print oy. ■

Viisi kysymystä

Koonnut: Aatos Ahonen

1. Minkä meren rannalla Bulgaria sijaitsee?
2. Mikä on ainoa valtio, jota vastaan Tanskalla on maaraja?
3. Mikä eläin on Mäntsälän vaakunassa?
4. Minkä juuston kansainvälinen nimi on cottage cheese?
5. Mikä on nimeltään Venäjän eduskunta?

Vastaukset:

1. Mustanmeren
2. Saksa
3. Hirvi
4. Raejuuston
5. Duuma ■

Viittomakielisten ikäihmisten juhla

Teksti: Hilikka Kasurinen

Olin läsnä suurenmoisessa juhlassa. Se oli viittomakielisten ikäihmisten juhla, joka järjestettiin vanhusten viikon kunniaksi. Juhla järjestettiin Valkeassa talossa 8.10. Oulussa viittomakielisten vanhustenviikon juhla pidettiin seuraavana päivänä. Molemmissa oli järjestäjänä myös Suomen Kuurosokeat.

Ohjelmaan kuului tietenkin juhlapuheita. Puheenvuorojen välillä tarjottiin kakkukahvit. Viittomakielisiä esityksiä oli runo, pantomiimi ja viittomakielinen kuoro. Kuoro esitti kappaleen ”Rakastan elämää”. Siinä oli **Justiina** mukana laulamassa. Näimme myös videon eläkeläisten talvipäivistä sekä tarinointia.

Juhla sai minut hyvälle tuulelle. Oli hienoa tavata ja halata tuttuja. Meidän ikäihmisten elämäntyö on mitaamattoman arvokas. On puskettu kaikesta eteenpäin taakse katso-matta. Nyt voimme vihdoin katsoa työmme tuloksia ja muistella, kuinka paljon voimaa ja ahkeruutta, mutta ennen kaikkea rakkautta elämää kohtaan meissä on ollut ja on yhä. Vaikka olemme ikäihmisiä, meillä

on vielä nuori mieli. Olemme kuin vierivä kivi, joka ei ole vielä sam-maloitunut. Ikäihmisinä jatkamme sisulla eteenpäin, niin pitkään kun Luoja meille suo. Elämä jatkuu nyt mielekkään tekemisen turvin. Enää meillä ei ole kiirettä mihinkään.

Olin todella iloinen meille järjestetystä vanhusten juhlasta. On hyvä, kun muistetaan kunnioittaa meitä vuosikymmenien ajan raataneita. ■

! Viittomakieliset ikäihmiset viettivät Valtakunnallisella vanhustenviikolla omankielistä juhlapäivää ensimmäisen kerran vasta kaksi vuotta sitten Oulussa. Oulusta perinne on alkanut viritä niin, että tänä vuonna viittomakielisille kuuroille ja kuurosokeille ikäihmisille järjestettiin juhlia eri puolilla Suomea, Oulun lisäksi ainakin Helsingissä, Joensuussa, Seinäjoella ja Malminharjulla. Tämän vuoden teemana oli Kuntoutuminen kunniaan. Vanhustenviikkoa- ja viikkoa on vietetty jo vuodesta 1954 ja järjestelyistä vastaa Vanhustyön keskusliitto. Valtakunnallista vanhustenviikkoa vietettiin tänä vuonna 4. - 11.10.

Suomalaisia Senigalliassa

Teksti: Ari Suutarla

DbI eli Deafblind International on kuurosokeusalalla työskentelevien ammattilaisten kansainvälinen järjestö. DbI järjesti kansainvälisen konferenssin Italian Senigalliassa syyskuun 22 - 27 päivä. Olen itse ollut kuulonäkövammaisena jäsenenä yhdessä DbI:n komiteassa, joka valmisteli tätä tapahtumaa. Konferenssi oli järjestyksessä seitsemäs DbI:n suuri kokoontuminen. Siihen osallistui lähes 500 henkeä eri puolilta maailmaa.

Senigallian kaupunki sijaitsee Adrianmeren läntisellä rannalla. Kaunista ja sileää hiekkarantaa riitti lähes silmäkantamattomiin. Opaskoirastani Bellasta oli hauska laukata rannalla ja pyöriä hiekassa. Turistikausi oli jo ohi mutta ilman ja meriveden lämpötila pysytteli silti vielä yli 20 asteen.

Meitä suomalaisia oli mukana kourallinen. **Airi Ahonen** Kuurosokeiden Kuntoutumiskeskukselta osallistui **Risto Hoikkasen** kanssa jo ennen varsinaista konferenssia pidettyyn Viitaal-kirjasarjan päätöstilaisuuteen. Kansainvälisessä pro-

jektissa on tutkittu kommunikaatiota ja syntymästään kuurosokeita lapsia. **Seija Troyano** osallistui DbI:n neuvoston kokoukseen sen jäsenenä ja DbI:n yleiskokoukseen. Seija haluaa pitää esillä konkreettisia toimia työn saamiseksi kuurosokeille sekä korkeaa laatua kuurosokeustyössä. Suomalaisia edustivat myös **Riku Virtanen** sekä **Riitta Lahtinen** ja **Russ Palmer**.

Matkalla oli mukana lisäksi **Marika Heimo** Raha-automaattiyhdistyksestä. Heimo valmistelee vammaisjärjestöjen avustusasias - erittäin tärkeä henkilö siis Suomen Kuurosokeille. Marika Heimoa opasti konferenssin ajan Risto Hoikkanen, oikein sopiva avainihminen kulkemaan hänen kanssaan.

Konferenssin aikana pidettiin yhteensä viisi yleiskokousta, joissa jokaisessa kuultiin luento joltakin kuurosokeusalan huippuosajalta. Yhden luennoista piti nuori suomalainen lakimiehemme, Riku Virtanen Turusta. Sen aiheena oli kuurosokeat kansainvälisten sopimusten valossa. Riku Virtanen puhui ensimmäistä kertaa elämässään englanniksi. Hän oli huolelli-

sesti harjoitellut ääntämään sanat oikein. Tekstin hän luki pistekirjoitukselta. Puhe heijastettiin tekstinä myös taustan valkokankaalle. Riku Virtasen loistava esiintyminen oli järjestön historiassa vasta toinen, josta kuulonäkövammaisen henkilö itse vastasi. Aikaisemmin vain Kuurosokeiden Maailmanliiton presidentti **Lex Grandia** on esitelmöinyt Dbl:n konferenssin yleiskokouksessa.

Riku Virtanen sai esityksestään rai-kuvat aplodit. Minä toimin saman yleiskokouksen puheenjohtajana. Kuulijat näkivät koko ajan, että minä

olen Riku Virtasen kanssa vammaisuuden asiassa samaa heimoa, sillä opaskoira Bella makaili hyvin kaikkien nähtävillä. Tilanteen päätyttyä ihmiset tulivat kiittelemään Riku Virtasta erinomaisen esityksen johdosta. Minunkin tyköni tuli, mutta lähinnä koiran johdosta!

Pääpuheenvuorojen lisäksi konferenssiin sisältyi kymmenittäin pienempiä työpajoja. Riitta Lahtinen ja hänen puolisonsa Russ Palmer vetivät yhden suosituimmista työpajoista aiheenaan kosketuksen merkitys ympäristöä koskevassa tiedon saannissa. ■

Kuvat kertovat

Teksti: Maarit Patrikainen

Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereella starttasi maanantaina 19. lokakuuta ensimmäinen ”Kerro se kuvin” IT-koulutusviikko. Mukana oli viisi innokasta digivalokuvauksen harrastajaa. Tänä vuonna Kerro se kuvin –koulutusviikko oli viittomakielisille asiakkaille, ensi vuonna sama viikko järjestetään puheella kommunikoiville.

Koulutusviikon tavoite oli oppia käyttämään omaa digikameraa, saada

tietoa digivalokuvauksen perusasioista ja tutustua yhteen kuvankäsittelyohjelmaan ja sen toimintoihin. Oppilaat valitsivat kuvistaan kolme ja tulostivat ne valokuvapaperille, kehystivät ne ja viikon päätteeksi pidettiin valokuvanäyttely Toimintakeskuksen ruokasalissa, jossa jokainen sai kertoa kuvistaan.

Vesa Pikkuhookanan mielestä kuvausretki Tampereen keskustaan oli viikon kohokohta, hän kuvasi ja kokeili rohkeasti. Valokuvaus ja sitä kautta kuvankäsittely on alkanut

Kerro se kuvin -kurssin osallistujia, vas. Vesa Pikkuhookana, Heidi Turpeinen, Minna Mäki, Ilpo Pirhonen ja Päivi Suontakanen.

● kiinnostaa Vesaa yhä enemmän, hän on harjoitellut kuvaamista ahkerasti ja oppi nyt, miten kuvan värejä ja valoisuutta voi muuttaa. Vesan kuvissa oli myös huumori vahvasti mukana.

Heidi Turpeinen osallistui IT-koulutusviikolle ensimmäistä kertaa. Toimintakeskus on hänellekin kuitenkin jo tuttu paikka, joten häntä ei jännittänyt tulla mukaan. Heidillä itsellään on vielä filmikamera, mutta hän miettii digikameran hankkimista, koska valokuvaaminen on hänen mielestään mukavaa puuhaa ja kaikenlaisia juttuja on kiva kokeilla. Heidän kuvasarjassa tunnelmalla oli vahva merkitys.

Ilpo Pirhosella oli koulutusviikolla mukanaan avovaimonsa **Minna**. Heillä molemmilla oli uusi digikamera ja kuvat onnistuivat Ilpon mielestä erittäin hyvin. Ilpo halusi

sarjaansa kuvia, jotka kertovat hyvin Tampereesta, tehokeinona Ilpo käytti kuvissaan vinoon aseteltuja rakennuksia. Minna valitsi yhdeksi kuvakseen hevoskastanjan siemenen kämmenellä, sillä hän ei ole koskaan aiemmin nähnyt niin erikoista puun hedelmää. Muut kuvat kertoivat syksystä ja joulun odotuksesta.

Päivi Suontakasen mielestä koulutusviikko oli hyvin mielenkiintoinen, vaikka yksi viikko ei millään tahdo riittää ja hän haluaisi opetella aina vain lisää. Päivi valitsi kuvikseen syksyisiä katunäkymiä ja lisäsi niihin mm. tekstiä ja ihmetteli samalla, mitä kaikkea valokuville voikaan tehdä tietokoneella. ■

Jokaiselta kurssilaiselta on yksi edellä kuvatuista kuvistaan lehden takasivulla.